

οὕτω καὶ εἰς τὰ ψυχρά ποτὰ ὑπάρχουσιν δρια θερμοκρασίας, τὰ ὅποια ὀφείλομεν νὰ μὴ ὑπερβαίνωμεν. 'Ο Δρ. J. Wiel δρίζει αὐτὰ οὕτως:

Πόσιμον ὅδωρ . . . . . + 8^ο Ρεωμάρου.

Ζῦθος οὐχὶ κατωτέρω τῶν . + 9° "

ἐλαφροὶ οὗνοι οὐχὶ πατωτέρω + 10° „

δυνατοὶ λευκοὶ οῖνοι . . . + 6^ο Ρεωμύροι.

ଶ୍ରୀମତୀ ପାତ୍ନୀ : . . . . . + 12°

Ἐννοεῖται ὅτι ταῦτα ἵσχυουσι περὶ τοῦ ὑγιοῦς στομά-
ου. Εἰς τοὺς ἀσθενεῖς εἶνε καθῆκον τοῦ ἱατροῦ νὰ δίδη-
ται ἀναγκαῖα περὶ τούτου παραγγέλματα.

ΠΕΡΙ ΙΑΠΩΝΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ.

‘Η Κίνα καὶ ἡ Ἰαπωνία εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ πατρὸς τῆς τυπογραφικῆς τέχνης. Λέγεται δὲ τοῦ τὴν Ἰδίως Κίναν „βασίλειον τοῦ μέσου“ εἰχεν ἥδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 581 μ. Χ. εἰσαχθῆ ἡ ἐγγάραξις εἰκόνων καὶ γραφικῶν σημειῶν ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν καὶ ἡ μονομερῆς αὐτῶν τύπωσις. Ἡ παναρχαία αὕτη μέθοδος τῆς ἑκτυπώσεως ἀπεῖχε μὲν πολὺ ἀπὸ τῆς τελειότητος τῆς ἡμετέρας τυπογραφίας, ἐν τούτοις δημοσιεύστηκαν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ πρόδρομος τῆς τέχνης τοῦ Γουτεμβέργου. Ἀν ποτὲ δὲ ἀθάνατος ἐφευρέτης ἔσχεν ὅπ’ ὅφει ξυλογραφικὰς εἰκόνας τῶν Κινέζων καὶ Ἰαπώνων, εὐλόγως ἀμφιβάλλεται, διότι οὕτε ἀναγκαίᾳ ἦτο ἡ τοιαύτη παρόρμησις, καθ’ ὅσον ἡ biblia pauperum, οἱ τύποι παιγνιοχάρτων καὶ ταπήτων καὶ ἀλλαὶ παρεμφερεῖς τῇ τυπογραφίᾳ ἐργασίαι ἔξετελοῦντο ἥδη ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ δύο ἢ τρεῖς ἑκατονταετηρίδας πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας, εἰ καὶ λίαν ἀτελῶς. Τὰ μέγιστα ἐνδιαφέρον εἴνε ἀναμφιβόλως ἀν ἥδυνάμεθα Ἰδίωις ὅμμασι νὰ πεισθῶμεν περὶ τῶν ὅλως ἑκτάκτων κατορθωμάτων τὰ ὄποια τὸ ἀξιοσημείωτον ἐκεῖνο καὶ πεπολιτισμένον ἔμνοις τῶν Ἰαπώνων διὰ τῆς ἐπὶ 15 αἰώνας τυπογραφικῆς μεθόδου των, ἐν ᾗ μέχρι τῆς σήμερον ἄγει πιεστηρίου διαμένουσι, δι’ ἀπλοῦ μόνον τριπτῆρος κατορθοῦσιν. Μὲ τοῦτο βεβαίως δὲν ἐννοοῦμεν, δὲ τὴν νεωτέρα τυπογραφία, ὡς ἔχει παρ’ ἡμῖν, οὐδεμίαν πρόσοδον καὶ διάδοσιν εὑρεν ἐν Ἰαπωνίᾳ. Ἀπ’ ἐναντίας εἴναι πιθανότατον δὲ ταῖς παραλίοις πόλεσι τῆς Ἰαπωνίας ἰδρυμησαν περὶ τὰ τέλη τοῦ 16. αἰώνος ὑπὸ τῶν ιεραποστολικῶν ἑταίρειῶν τυπογραφεῖα, ἀτινα ἵσως βραδύτερον κατεστράφησαν κατὰ τοὺς φρικώδεις τῶν χριστιανῶν διωγμούς. Ἀν δὲ βραδύτερον εἰσήχθη ἐκ νέου ἡ τυπογραφικὴ τέχνη εἰς Ἰαπωνίαν, καὶ πότε εἰσήχθη, περὶ τούτου ἐλλείπουσιν ἡμῖν χρονολογίαν καὶ μαρτυρίαν. Βέβαιον εἴνε μόνον δὲ τοῦ μέχρι τοῦ ἔτους 1854, καθ’ ὃ δὲ Βορειοαμερικανὸς στολάρχης Perry διὰ τοῦ στολίσκου αὐτοῦ ἐβίασε τὴν εἰσοδον τῆς Yokohama, ἴσχυεν ἐπὶ Ἰαπωνίᾳ τὸ μυστρὸν δεσποτικὸν σύστημα τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ὅπερ καθίστα παντελῶς ἀδύνατον τὴν ἐκεῖσε εἰσοδον τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ συνεπῶς τοῦ τυπογραφικοῦ πιεστηρίου.

Πράγματι ἀξιοθάumasτος καὶ ἀνευ παραδείγματος ἐν τῇ παγκοσμίᾳ ἱστορίᾳ εἶνε ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα τριάκοντα ἔτη ἀνάπτυξις τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἰαπώνων, λάμβανομένης μᾶλιστα ὑπὸ ὅψιν τῆς ἡλιού πανταχού καὶ ἀποκτηνωτικῆς αὐτῷ θρησκείας. Ἡ ρῆσις τοῦ Liebig ὅτι ὁ πολιτισμὸς ἐνὸς λαοῦ εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν ποσότητα τοῦ σάπωνος τὸν ὅποιον μεταχειρίζεται, ἀπεδείχθη ἀπὸ πολλοῦ ἐσφαλμένη: ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ τυπογραφικῶν πιεστηρίων χώρας τινὸς δίδει τὸ ἀλγήθες μέτρον τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς, καὶ ἡ σπουδαιότητα, τὴν ἐκτήσαντο τὰ περιοδικὰ συγγράμματα λαοῦ τινος, μαρτυρεῖ παντὸς ἀλλού τρανῶτερον περὶ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἀνύψωσεως καὶ ἀναπτυξεως, ὑπὸ τὴν ἔποιψιν δὲ

ταύτην κατατάσσεται ήδη η Ἰαπωνία ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων εὑρωπαϊκῶν ἔθνων. Ἀπὸ τοῦ 1884 ὑπάρχει ἐν Ἰαπωνίᾳ σχεδόν πλήρης ἐλευθεροτυπία. Μόνον ἐν τῇ πρωτευόσῃ Tokio, ἰσοπληθεῖ τῆς Βιέννης, ἐκδίδονται πρὸς τὸ παρὸν 16 μεγαλόσχημοι ἡμερήσιαι ἐφημερίδες καὶ οὐχὶ ὀλιγάτερα τῶν 186 περιοδικῶν ἐκδιδομένων κατὰ διαστήματα ἀπὸ δύο ἡμέρῶν μέχρις ἐνὸς μηνός. Ἐκτὸς τούτων ἐκδίδονται ἀκόμη ἐν τῷ λοιπῷ κράτει 273 ἐφημερίδες καὶ περιοδικά. Ἐὰν περιέχωσιν ἄρθρα ἀντιβαίνοντα πρὸς τὴν κοινὴν εὐημερίαν, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τα συμφέροντα τοῦ ἔθνους, ή κυβέρνησις ἐπεφύλαξεν ἑαυτῇ τὸ δικαίωμα τῆς κατασχέσεως καὶ τιμωρίας διὰ προστίμου ή φυλακίσεως. Πρὸς ἔκτισιν τῶν τελευταίων ἐμφράσθη παρὰ πολὺ αὐτόθι τὸ καλούμενον σύστημα τῶν ὑπευθύνων συντακτῶν.

Οι Ίάπωνες είναι κατειλημμένοι ώπο μακιώδους φιλαναγγωστίας, δι' ού καὶ ὁ ἀρθρόδες τῶν ἐτήσιων ἐκ πάντων τῶν κλάδων τῆς φιλολογίας ἐκδιδομένων βιβλίων εἴνε σχετικῶς μέγιστος, ή ἐμπορία δὲ τούτων ἀποσχεῖ οὐχὶ ὅλη γωτέρους τῶν 5000 βιβλιοπωλείων καὶ ἐφημεριδοπωλῶν.

Ἡ Ἰαπωνία σήμερον είναι ἐπιδεκτική εὐρωπαϊκῆς διοργανώσεως, καὶ τοῦτο διότι ἱστορικῶς διῆλθεν ὑπὸ τὰς αὐτὰς σχεδὸν φάσεις ὡς καὶ ἡ πολιτικὴ ἀνάπτυξις τῆς Εὐρώπης. Μόνον ἀπὸ τοῦ 17. αἰῶνος μέχρι τοῦ 1860 εἶχεν ἀποκλείση πᾶσαν ξένην ἐπιρροήν, ἀλλὰ τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦτον προύκαλεσεν ἡ ἥκιστα ἔντιμος. διαγωγὴ τῶν Εὐρωπαίων.

Τὸ διόρρυθμον τῆς Ἰαπωνικῆς τυπογραφικῆς τέχνης
ἀφείλεται εἰς τὴν διορρυθμίαν τῆς χρησιμοποιουμένης ὅλης,
τοῦ χόρτου καὶ τοῦ χρωστῆρος. Ὁ χάρτης κατασκευάζεται
ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν χαρτομορφῶν, τοῦ δποίου αἱ ἔνες, λίαν
συμπεπυκνωμέναι, ἐκτείνονται κατὰ μῆκος σχεδὸν παραλλή-
λως. Ἡ γραφὴ τῶν Ἰαπώνων εἶναι προϊόν τοῦ χρωστῆρος
καὶ συνεπῶς ἐξαρτᾶται καὶ ἐκ τῆς διότητος τοῦ ὑλικοῦ
τούτου καὶ ἐκ τοῦ χάρτου. Ἡ μεγάλῃ δεξιότητις τῶν Ἰα-
πώνων ζωγράφων εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης ἀσκήσεως,
εἰς ᾧ ὑποβάλλονται ἐν τῇ παιδικῇ των ἡλικιάς πρὸς ἐκμά-
θησιν τῶν πολυπλόκων καὶ δυσδιακρίτων γραφικῶν σημείων.
Ἡ καλλιγραφία παρὰ τοῖς Ἰάπωσιν ἐκτιμᾶται τοσοῦτον,
ὅστε κατὰ τὴν „ἔօρτὴν τῶν ἀστέρων“ ἐξαρτῶντες ἀπὸ τῶν
κλάδων ἵεροῦ τινος δένδρου τοὺς γραφικοὺς αὐτῶν χρωστῆ-
ρας ἐξαιτοῦνται παρὰ τῶν θεῶν τὸ δόρον τοῦτο τοῦ καλλι-
γραφεῖν ὑπὲρ πᾶσαν ἀλλήλην θείαν δωρεάν.

Αἱ πρῶται τυπώσεις ἐν Ἰαπωνίᾳ ἀνάγονται εἰς τοὺς χρόνους τῆς αὐτοκρατείρας Shotoku-Tenna († 769), ητὶς διέταξε τὴν διὰ ξυλογραφίας ἐκτύπωσιν προσευχῆν· ἡ μέθοδος αὕτη τῆς ἐκτυπώσεως ὑφίσταται ἀκόμη καὶ σήμερον. Ἡ εἰκονογραφία τῶν βιβλίων ἥρξατο ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰώνος. Τὰ βιβλία συναρμόζονται εἰς τεύχη ἡ συντίθενται ἐν εἰδεί λευκῷ ματος καὶ τυποῦνται μόνον ἐπὶ τῆς μιᾶς σελίδος. Οἱ Ἰάπων εἶνε εἰς ἄκρον βιβλιόφιλος, τὰ δὲ

βιβλία είναι ευθηγνά καὶ ἐκτιμῶνται τοσοῦτον ὥστε ἐν παλαιοτέροις χρόνοις ἦτο ἔθιμον οὐδέποτε νὰ τίθεται βιβλίον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἡ Ἰαπωνικὴ τέχνη ἔσχε μεγάλην καὶ γονιμοποιὸν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς τέχνης καὶ βιομηχανίας καὶ τὸ ἰδιόρυθμον αὐτῆς ἐπέδρασε λίαν ἴσχυρως ἐπὶ τῶν παγκοσμίων ἐκθέσεων καὶ πάντων τῶν κλάδων τῆς ἡμετέρας τέχνης, ὡπισθοδρόμησε δὲ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰαπωνίᾳ ἀφ' ὅτου

ἐπετράπη τοῖς ζένοις ἢ εἰς τὴν χώραν εἰσοδος· πάντες ἀσχοῦλοῦνται περὶ τὸ ἔξαγωγικὸν ἐμπόριον, καὶ ἔνεκα τοῦτο ἢ στερεότης τῶν προΐόντων καὶ ἡ γνησιότης τοῦ ἰδιοφυοῦς χαρακτῆρος ἀπόλλυται. Ἡ κυβέρνησις ἤρξατο ἥδη νὰ λαμβάνῃ σύντονα μέτρα κατὰ τοῦ κακοῦ τούτου, ἐξ οὗ κινδυνεύει ἡ μὲν ἀρχαία Ἰαπωνία νὰ καταντήσῃ νεκρὰ ἢ δὲ νέα νὰ γείνῃ ἀσχημον ἀποτύπωμα τῆς Εὐρώπης.

Σ Α Π Φ Ω.

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ.)

(τέλος.)

“Οτε τὸν ἀνεγνώρισαν, ἔσυρεν ὁ Λάριχος τὸ ζύφος του καὶ τῷ ἐφώνησε.

— “Ἄ! ἄδηλος καὶ προδότα τῆς καρδίας! Τέλος εὐρίσκω εὐκαρίπτων ν' ἀγωνισθω μαζῇ σου καὶ νά σε τιμωρήσω! Σύρε τὸ ζύφος σου καὶ ἀπόθνα!

Καὶ ἡτοιμάζετο τὸ ἐπιτεμῆ κατὰ τοῦ ἡμιμανοῦς, αἵματοφύτου καὶ ἐξηγτλημένου ἀνδρός! Ἀλλ' ἡ Σαπφὼ τὸν ἔκρατησε ταχέως.

— Τί κάμνεις, ἀδελφέ μου; Τώρα δὲν εἶναι καιρὸς τιμωρίας! Ἡ ζωὴ του δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς τὰς Μούσας, τὰς ὁποίας ὅλοι μας ὑπηρετοῦμεν! Χάριν αὐτῶν πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ σώσουμεν τὸν ποιητήν!

Καὶ ἐν φύδιαρκῶς ἐκρούετο ἔξωθεν ἡ θύρα, ἡναγκάσθη ὁ Ἀλκαῖος νὰ ἐκδυθῇ τὸν βαρύτιμον χιτῶνά του, ὁ ὅποιος μετὰ τοῦ ζύφους του ἐτέμη ἐντὸς θήκης, ἐν φέρετροις τῶν δούλων τὸν ἐκαθάρισεν ἀπὸ τοῦ αἵματος δι' ὑδατος καὶ ἔτερος τὸν ἐνέδυσε δουλικὸν χιτῶνα, μεθ' ὃ καὶ οἱ τρεῖς διετάχθησαν διά τινος κρυφίας ἐξόδου νὰ σκεύσωσι πρὸς τὸν λιψένα καὶ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ ἐμπορικὸν πλωῖον, ἐφ' οὗ ἥδη εἴχον μετενεγχθῆ ὑπὸ τῶν θεραπόντων αἱ ἀποσκευαὶ τῆς ποιητρίας.

Τέλος ὑπεκγόρησεν ἡ θύρα καὶ εἰςῆλθεν ο Πιττακὸς μετ' ὀλίγων συνοδῶν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς ποιητρίας.

— Μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον τῆς εἰρήνης — τῷ ἀνεφώνησεν ἡ Σαπφὼ — ὁ ὅποιος δὲν πρέπει νὰ μοιλυνθῇ δι' οὐδεμιᾶς βιαίας πράξεως.

— Δὲν ἐρωτῶμεν περὶ σοῦ — ἀπεκρίθη ὁ Πιττακὸς — ἀλλὰ περὶ τοῦ Ἀλκαίου, ὅστις κατηγορεῖται ὅτι ἵεροσύλως ἐτάραξε τὴν εἰρήνην τῶν θεῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς των. Διὰ τοῦτο ἐρευνήσατε τὸν οἶκον, ἔταῖροι! — — Σὺ δέ, Σαπφὼ, ἀηδῶν τῆς Λέσβου — ἐξηκολούθησε μειλιχίως ὁ Πιττακός, προχωρῶν καὶ τινῶν αὐτῇ τὴν χεῖρα — μὴ νομίσῃς, ὅτι ἡ πατρὶς δὲν θὰ αἰσθανθῇ τι θ' ἀπολέσῃ ἐν σοί, ἡ ὅτι ἡ Λέσβος θὰ φανῇ ἀπέναντί σου ἀχάριστος καὶ ἀγνώμων, μὴ ἀναγνωρίζουσα τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖόν σου! Ἀλλ' ὅπως ἐν τῷ Φηφίσματι τῆς ἑξορίας ἀπεφασίσαμεν νὰ μὴ κάμωμεν καμμίαν ἐξαίρεσιν, οὕτως ἐκφράζομεν τώρα τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃτε δλαι εὐτυχεῖς, ὅταν συντελεσθῇ τὸ ἔργον τῆς εἰρήνης ἐν τῇ προσφιλεῖ ἡμῶν πατρίδι. Ἀλλὰ μὴ ὁργίζουσαν ἐναντίον μου, ἐπειδὴ ἐγὼ μπῆρεα αἵτιος τοῦ μέτρου τούτου, ἡ ἐπειδὴ ἐγὼ αὔριον θὰ προτείνω τὴν ὑπερορίαν δλων τῶν εὐπατριδῶν, διότι πρὸς τοῦτο ἡναγκάσθημεν ὑπὸ τῶν ἀπειλῶν των, αἱ ὅποιαι δὲν ἀφίνουν ἡσυχίαν εἰς ἡμᾶς, τοὺς πολίτας τῆς Μυτιλήνης. — Ἡδη δὲ τεινόν μοι τὴν δεξιάν σου, Σαπφὼ, καὶ ἔχε μγίσιαν! Ἐὰν

ἐν τῇ ζένη δὲν εὐτυχήσῃς καὶ ἐάν σοι συμβῇ τι ἀπευκταῖον, μὴ λησμονήσῃς, ὅτι ἐδῶ ὑπάρχει μία συμπαθής καὶ εὐγνωμων καρδία, πρόθυμος νὰ βοηθήσῃ πάντοτε ἔκαστον πάσχοντα καὶ ἔκαστον συμπολίτην. — Σ' εὐγνωμονῶ προσέτι διὰ τὴν μεγάλην ἀφοίωσιν, μεθ' ἣς ἐδίδαξες τὴν ἀτυχῆ μου καὶ πολύκλαυστον Μνησιδίκην!

— Χαῖρε, Πιττακὲ — εἴπε καὶ ἡ Σαπφὼ, ἡ ὁποία εἰς τὰς πρώτας λέξεις του εἶχεν ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον, κατόπιν δ' ἐστράφη πάλιν πρὸς αὐτόν. — Σ' εὐχαριστῶ διὰ τοὺς ἀγαθούς λόγους σου, τοὺς ὅποιους οὐδέποτε θὰ λησμονήσω. Εὐεργέτει τὴν προεφιλῆ μου πατρίδα καὶ θὰ ἐφελκύσῃς οὐτω τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν συμπολιτῶν σου. Χαῖρε!

Καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰς τὸν νέον φίλον της πρὸς ἀποχαιρετισμόν. Ἔπειτα ὅμως ἡκολούθησε τοὺς σπεύδοντας συνοδοὺς εἰς τὸν λιμένα, ἐν φέρετροις τοῦ Πιττακοῦ ἐπέστρεψαν ἀπρακτοὶ καὶ λέγοντες, ὅτι οὔτε καν ἔχοντος τοῦ Ἀλκαίου εὑρίσκετο καθ' ὅλον τὸν οἶκον τῆς ποιητρίας. Οἱ Πιττακὸς διέταξε νὰ μὴ καταδιωχθῇ πλέον καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν, διόπου τὸν ὑπεδέχθησαν οἱ ὁστοὶ ἀλαλάζοντες καὶ ἀπευφημούντες. Οἱ νεκροί, ὄντες ἐν συνόλῳ περὶ τοὺς τεσσαράκοντα, οἱ πλεῖστοι δὲ ἀνήκοντες εἰς τοὺς εὐπατρίδας, μετεκομίσθησαν ὑπὸ τῶν θρηνούντων συγγενῶν ἐπὶ φερέτρων καὶ σανίδων εἰς τὰς οἰκίας των, ἐν φέρετροις τῶν ναυτῶν ἐπιφέρη ἐκείνην τὴν μοιραίαν τροπήν εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς πάλης. Μανιώδης καὶ ἡρεμησμένος ἐτρέζεν εἰς τινὰ γειτονικὴν ὁδόν, ἡνοίξεν ἐκεῖ τὴν θύραν μιᾶς οἰκίας, καὶ διελθών το περιστύλιον ἐφθάσεν εἰς διάλαμπον, ἔνθα ἡκούοντο πολλαὶ φωναί. “Οτε εἰςῆλθεν ὅρμητικῶς εἰς τὸν διάλαμπον, ἐπήδησεν ἔν τινος ἀνακλίντρου ὁ Λύσανδρος, διόπου ἐκάθητο μετὰ τῆς Γυρίννης καὶ ἔσυρε τὸ ζύφος του:

— Τώρα, ἀμλιε, τώρα ἡλθεν ἡ ὥρα τῆς τιμωρίας — ἀνέκραξεν ὁ Ἀντιμενίδας ἀγρίως — τώρα θὰ σ' ἐκδικηθῶ διὰ τὴν ὀρπαγήν τῆς ἐρωμένης μου.

Καὶ ἐν τῷ ἀμαὶ ἐπετέμη κατὰ τοῦ Λυσανδροῦ, ὅστις,